Política | Anna Mira / Roger Tugas | Actualitzat el 24/05/2019 a les 19:00

Els «usurpadors» del poder a Badalona, Cerdanyola i Ripollet criden a consolidar el canvi

Els alcaldes d'esquerres i sobiranistes Carles Escolà i José M.Osuna i l'exalcaldessa Dolors Sabater denuncien maniobres obscures entre PP, PSC i els poders econòmics per recuperar els ajuntaments

José M.Osuna, Dolors Sabater i Carles Escolà conversen a Badalona. | Adrià Costa

Badalona, Ripollet i Cerdanyola són tres exemples de municipis on el 2015, els partits "del canvi" van irrompre en ajuntaments governats històricament pel PSC i el PP. Ara, quatre anys després i amb una moció de censura que va deixar fora de joc a Dolors Sabater a Badalona, els tres candidats d'aquestes formacions fan balanç del mandat i asseguren a **NacióDigital** que són conscients que incomoden a aquells que sempre han governat perquè no han acceptat la seva arribada als ajuntaments.

"El PSC a Cerdanyola considera que som uns usurpadors que els hem robat la ciutat", assegura l'alcalde i cap de llista de Guanyem Cerdanyola (que aglutina Compromís per Cerdanyola, CUP i EUiA), Carles Escolà, fent referència al lema de campanya dels socialistes, "Recuperem Cerdanyola". Un lema, de fet, idèntic al que ha fet servir Xavier García Albiol (PP): "Recuperem Badalona". "L'ajuntament i la ciutat són el seu *cortijo*", ha puntualitzat Sabater, qui es presenta ara en una coalició entre Guanyem Badalona en Comú (amb el suport de la CUP) i ERC i assegura: "Un indicador de la potència que tenen les nostres candidatures és l'esforç que fan els altres per treure'ns. Hem posat coses a l'agenda política que no s'havien posat mai com el feminisme, un

model de seguretat de les esquerres o la justícia social".

El trident el completa l'alcalde de Ripollet i cap de llista per Ara Decidim Ripollet (amb el suport de l'històric COP local, la CUP, Podem i els comuns), José M. Osuna, que va aconseguir una vara que havia estat durant 24 anys en mans socialistes. Aquestes tres formacions es defineixen "d'esquerres, transformadores, sobiranistes i feministes" i han governat en minoria -excepte un període breu, en el cas de Cerdanyola-, amb acords amb les forces de l'esquerra o, puntualment, CiU, per poder fagocitar les formacions que havien monopolitzat el consistori les darreres dècades amb una actitud que, en ocasions, titllen de "clientelar".

Beneficis de governar en minoria

La suma de nous grups per consolidar majories, però, no treu la son a aquests candidats, ja que apunten que, tenint a dins de l'equip de govern partits com el PSC, "hi ha canvis que encara costarien més de fer", per bé que no tenir el suport lligat del tot va destronar Sabater: "El PSC es va aprofitar de la nostra generositat en l'acord d'estabilitat i, quan els va convenir, van pactar amb el PP per fer-nos la moció de censura". Sabater ara ha sumat ERC a la candidatura, però reconeix que li hauria agradat ampliar l'aliança amb ICV i els comuns.

José M.Osuna, Dolors Sabater i Carles Escolà, durant l'entrevista amb NacióDigital. Foto: Adrià Costa

Les majories insuficients o les pròpies dinàmiques de la institució han impedit que bona part dels ambiciosos programes no es poguessin aplicar i admeten que els canvis profunds, a vegades, són enemics de les presses, com reconeix Escolà: "Fa la sensació que hem renunciat a coses. I no hem renunciat a res, els objectius són els mateixos, però un cop estàs dins, has d'acceptar que el primer dia, setmana o mes no ho pots aconseguir tot i has de saber prioritzar, precisament per no haver de renunciar a res".

Major capacitat d'influir

Sabater, amb una llarga trajectòria activista a l'esquena i sense cap militància prèvia, explica que ser alcaldessa li ha permès senzillament "seguir fent el mateix des d'un altre lloc, fer més per als mateixos, però amb la capacitat d'incidir encara més". Osuna també valora positivament l'experiència, però admet que s'ha trobat amb dues frustracions: que "la majoria de partits clàssics no valoren les propostes segons si són bones per la gent, sinó segons tàctiques electoralistes", i les "limitacions dels ajuntaments".

Carles Escolà: "Un cop estàs dins, has d'acceptar que el primer mes no ho pots aconseguir tot i has de saber prioritzar, precisament per no haver de renunciar a res"

"Arribàvem amb programes transformadors i la legitimitat de la gent, però ens hem trobat amb estructures burocràtiques i jurídiques que posen molts entrebancs al programa de canvi", lamenta. La modernització i professionalització de l'administració, de fet, ha estat també un repte a Badalona i Cerdanyola, on s'ha intentat canviar les rutines, fet que ha tingut "molt bona acceptació per part del personal, però la burocràcia ho dificulta molt". Els tres candidats també coincideixen amb l'anàlisi d'Osuna conforme es van trobar amb "ajuntaments sense projecte, sense model, amb una maquinària envellida i aturada". "Quan vam arribar, teníem una foto bastant completa, ara tenim una foto amb molt millor resolució", afegeix Escolà.

Fe en el municipalisme

Les limitacions del municipalisme, però, no fan que aquestes candidatures, que situen els ajuntaments com a palanca de canvi, esmenin la seva aposta. "Em ratifico en que el municipalisme és l'únic espai en què es pot cuinar aquest canvi. Malgrat les limitacions com la llei Montoro i la manca de competències i pressupost, tenim la proximitat i el coneixement directe del patiment i necessitats de la ciutadania", assevera Sabater, qui denuncia que els municipis són "la màquina d'eixugar de deute de l'Estat", però igualment "cap altra institució té la força que tenim per canviar les coses".

Carles Escolà, alcalde de Cerdanyola del Vallès. Foto: Adrià Costa

Amb el marge aparentment escàs, asseguren, "es poden fer coses molt diferents" i, a Badalona, per exemple, explica que el primer que va fer el govern d'esquerres va ser "sortir del pla d'ajust, pujar el pressupost i reduir el dèficit, i destinar 8 milions que havien d'anar a cobrir dèficit per dedicar-lo a lloguer social". "Des d'una perspectiva ideològica, hi ha línies transformadores, com la fiscalitat progressiva", coincideix Escolà, qui explica que "els instruments dels ajuntaments no són molts però es poden usar per reequilibrar, abaixant l'IBI domèstic i incrementant-lo als grans capitals", com ha fet a Cerdanyola. "Quan la línia general és la contrària a aquesta, haver recorregut el camí contrari ja és un bon camí", afegeix.

El repte de les municipalitzacions

Una altra de les banderes d'aquestes candidatures és la municipalització de serveis. Ripollet ha internalitzat les escoles bressol i la neteja d'equipaments públics, però el ple va rebutjar la municipalització de l'aigua, on Osuna només va sumar el suport d'ERC, malgrat que explica que "es van demanar molts informes que demostraven que l'aigua gestionada de forma municipalitzada era la millor opció". El procés, però, és feixuc i es queixa que, "a l'hora d'externalitzar, ningú posa cap impediment, però després, quan es vol municipalitzar, hi ha un tràmit burocràtic excessiu", a causa de "lleis fetes en espais poc democràtics i transparents que van en contra del bé comú i les polítiques transformadores".

?

Osuna: "A l'hora d'externalitzar, ningú no posa cap impediment, però després, quan es vol municipalitzar, hi ha un tràmit burocràtic excessiu"

A Badalona, per exemple, Sabater es va sorprendre que el problema no fos només la indemnització a la concessionària, en cas que es volgués internalitzar un servei amb contracte vigent: "Fins i tot en contractes que s'acaben, si vols internalitzar-ne el servei, tens molts problemes i no pots incorporar personal a l'ajuntament". El procediment, afegeix, "està pensat per fer creure que és impossible, però és possible, i depèn de la valentia i la voluntat política" i de trencar "la connivència dels grans lobis amb els partits que estan a la roda del poder des de fa molts anys i defensen aquest espai amb ungles i dents, ja que tenen uns beneficis multitudinaris". "Som una mica David contra Goliat", conclou.

La festa major, privatitzada

En el cas de Cerdanyola, "s'havia privatitzat fins i tot la festa major", la qual va passar a programar-se per part dels veïns, però Escolà no ha aconseguit els suports necessaris per municipalitzar les escoles bressol. No ho troba, però, una derrota: "Fins i tot en aquests casos és una victòria política, perquè s'ha demostrat que és possible i que només cal les majories polítiques per fer-ho possible. Hem demostrat que es pot fer".

José M.Osuna és l'alcalde de Ripollat després de ser al candidat més votat el 2015. Foto: Adrià Costa

El que uneix aquestes candidatures, assevera Osuna, és que les dificultats no esdevenen automàticament impediments: "Parlem d'aquestes limitacions, però no ens hi escudem i intentem forçar tota aquesta maquinària burocràtica per intentar posar-la al servei de les persones. Els partits de sempre faran el de sempre, afirmar que no es pot fer i ni intentar-ho, però nosaltres no estem aquí per passar l'estona, sinó per millorar les condicions de vida i anirem fins on calgui per fer-ho possible".

En tot cas, malgrat les llegendes urbanes, els enfrontaments amb els lobis han estat puntuals, ja que, segons afirmen, tots tres van deixar clar des de l'inici com volien governar i els poders empresarials han preferit influir en l'oposició perquè vetés els seus projectes. "Constructores que abans es passejaven per l'Ajuntament, van deixar d'aparèixer-hi", explica l'alcalde de Ripollet.

?

Sabater: "FCC ha estat pressionant i treballant colze a colze amb PP i PSC per fer ells mateixos els plecs del nou contracte, el sistema que s'havia fet sempre per tenir més possibilitats de guanyar"

Sabater sí que ha xocat amb Fomento de Construcciones y Contratas (FCC), a qui va auditar perquè tenia "constància d'un enriquiment il·lícit" per valor de 12,8 milions, i l'empresa ha respost amb una querella contra l'autor de l'informe que ho acredita. Fruit d'això, i com que el seu contracte acaba aviat, l'exalcaldessa vol canviar els plecs per triar el nou adjudicatari, però denuncia que "l'empresa ha estat pressionant i treballant colze a colze amb PP i PSC per fer ells mateixos els plecs, el sistema que s'havia fet sempre per tenir més possibilitats de guanyar".

Irregularitats amb la neteja

Les irregularitats amb FCC, de fet, se succeirien des del primer dia, ja que Sabater recorda que, a l'inici del seu mandat, va patir una "queixa molt exagerada de la neteja de la ciutat", motiu pel qual es va reunir amb directius per demanar-los si li feien boicot des de tan aviat. "Van reconèixer que s'havia acabat l'"operatiu eleccions", el qual no està documentat enlloc, no apareix cap factura, però quan arriben eleccions, l'alcalde pacta amb l'empresa augmentar la neteja per donar la sensació de major netedat. Forma part de les coses opaques al contracte, algú ho ha de pagar", critica.

?

Escolà: "Un dels grans propietaris de terrenys em va dir "ho hem de tirar endavant, és el patrimoni que deixaré als meus fills" i jo li vaig respondre que jo l'únic que els intentaré deixar és un món més just"

En canvi, Escolà afirma que no ha viscut situacions similars, més enllà d'infructuosos sondejos inicials per part d'empreses. "Un dels grans propietaris de terrenys va venir a veure quines eren les nostres intencions i em va dir "ho hem de tirar endavant, és el patrimoni que deixaré als meus fills" i jo li vaig respondre que alguns van tenir la sort de néixer amb patrimoni i jo l'únic patrimoni que intentaré deixar als meus fills és un món més just". Irònicament, es queixa que no ha gaudit de "la curiositat de viure alguna situació, que es dona, de trobar-te un maletí, però per poder-li tirar pel cap".

Carles Escolà, Dolors Sabater i José M.Osuna aspiren a reeditar governs del canvi. Foto: Adrià Costa

Igualment, els partits d'esquerres fan bandera de la participació ciutadana com a eina democràtica per prendre decisions en l'àmbit municipal a través de pressupostos participatius, consells de barri o audiències públiques. "És una forma de funcionar més lenta i feixuga, però no hi renunciarem", apunta Sabater, qui lamenta que, amb la moció de censura, "els projectes que va votar la gent s'han aturat". En la mateixa línia s'expressa Osuna, qui explica: "En aquest mandat hem experimentat noves eines de participació que volem formalitzar en un pla". L'alcalde de Cerdanyola, a banda dels mecanismes de participació ciutadana, considera clau "la proximitat del dia a dia amb veïns i entitats".

A favor de la República catalana

Les seves tres formacions són impulsores de la plataforma Municipalistes per la República des de baix, que uneix candidatures que defensen l'autodeterminació i la República catalana, malgrat que, en els respectius municipis, les formacions independentistes sumen suports que disten de ser majoritaris, en les eleccions al Parlament. Tot i això, apunten que l'impacte de l'1-O o la manifestació multitudinària contra la repressió del 3 d'octubre com la força a tenir en compte. Escolà és un dels alcaldes imputats per donar suport al referèndum de l'1 d'octubre i assegura que "estar en contra de la independència no té res a veure amb el dret a decidir". L'alcalde recorda que la manifestació del 3 d'octubre a la ciutat vallesana va ser una de les més grans de la història i assegura que estaran al costat dels drets polítics i civils.

?

Sabater: "Representem el consens de molta gent que no és independentista però creu en l'autodeterminació,

que no hi ha d'haver presos polítics i que cal acabar amb el règim del 78"

Osuna puntualitza que la seva candidatura no és independentista com a tal però que, per sobre de tot, hi ha "el compromís amb la democràcia perquè tothom es pugui expressar lliurement". A Badalona, l'exalcaldessa defensa que representa "el consens de molta gent que no és independentista però creu que el dret a l'autodeterminació s'ha de defensar, que no hi ha d'haver presos polítics i que cal acabar amb el règim del 78". "El debat actual s'ha portat a l'extrem perquè s'ha criminalitzat el dret a decidir", ha apuntat la candidata badalonina.

Satisfets per la feina feta durant els últims quatre anys amb governs en minoria, els candidats a l'alcaldia de Badalona, Cerdanyola i Ripollet estan convençuts que, si diumenge les urnes els donen suports més amplis, podran tirar endavant propostes que han quedat bloquejades per manca de suports als consistoris. L'experiència acumulada durant aquest temps pels partits que el 2015 eren novells, asseguren, els dona confiança per liderar el pròxim mandat. "Si hem fet tot el que hem fet sense experiència ni una majoria àmplia, imagineu fins on podem arribar!", clama Osuna.